

A faanyaggyártás időszerű kérdései

HALÁSZ ALADÁR

Az anyaggyártás fogalma — az elmúlt 15—20 év alatt követett gyakorlat alapján — mindenki a hiánygyártással, a kiutalásos gyártási rendszerrel összefüggő képzeteket támaszt.

Ezért ma, amikor az új gazdaságirányítási rendszerre való áttérés a régi értelemben vett központi anyaggyártást — néhány, egészen kivételes esettől eltekintve — teljesen felszámolja, a faanyaggyártás időszerű kérdéseinek tárgyalása anakronisztikus hatást válthat ki, és azt az érzést keltheti, hogy kihaló kategóriáról, vagy annak újraélesztéséről akarunk tárgyalni.

Előre kell bocsátanom, hogy távolról sem erről lesz szó. A faanyaggyártás fogalma ma egész mást jelent, időszerű kérdései ma egészen mások, mint pl. 8—10 évvel ezelőtt.

1. Faanyaggyártásunk helyzete

1958-ban országos viszonylatban még csak 3,4 millió m³ bruttó fatömeget, 1966-ban pedig már 1,3 millió m³-rel többet, 4,7 millió m³-t termeltünk ki. A *majdnem 40%-kal alacsonyabb fakitermelés mellett a belföldi szükségletek, és az import összetétele 8 évvel ezelőtt még lehetővé tette, hogy a fakitermelést gazdaságosan növeljük, és javítsuk a faellátás belföldi termelésből származó arányát, tehát ha abszolút értelemben nem is, de viszonylagosan csökkentjük a faimportot.*

Így a népgazdaság összes fafelhasználásának importhányada az 1958. évi 49,3%-ról 1962-ig 44,2%-ra csökkent.

1962—63 után azonban visszafejlődési folyamat indult meg. A fakitermelés további növelése ellenére csökkent az összes felhasználás belföldi termelésből származó aránya, rendkívüli mértékben megnőtt a faimport és rohamosan csökkent a fakitermelés iparifahányada.

Az iparifahányad 1958-tól 1963-ig 50,2%-ról 60,9%-ra nőtt, 1963-tól 1966-ig viszont 56,2%-ra, az 1961. évi színvonalra csökkent.

Az utóbbi négy év alatt nemcsak az iparifahányad, hanem az iparifa termelés mennyisége is csökkent, az utolsó két év folyamán mind országos viszonylatban, mind az állami erdőgazdaságok területén kb. 100 000 m³-rel.

Emellett egyre szélesebb körben értékesítési problémák jelentkeznek. A legnagyobb volument képviselő iparifa választékok piaca egyre csökken. Az állami

erdőgazdaságok összes rönk-értékesítése 1964-ben még 536 000 m³, 1966-ban már csak 510 000 m³ volt. A bányatápanyag értékesítés az 1964. évi 347 000 m³-ről 1966-ig 248 000 m³-re csökkent, 1967-ben pedig további 25—28 000 m³-es csökkenés várható. Tetőzés következett be, sőt visszaesés mutatkozik a fagyártmánytermelésben, s ennek legnagyobb hányadát képviselő bányabélésanyagokban is.

A vastag-tűzifa értékesítés az 1965. évihez képest 1966-ban több mint 100 000 m³-rel nőtt. Ezzel egyidejűleg azonban az állami erdőgazdaságok december 31-i tűzifa készlete is közel 170 000 m³-rel növekedett. *Tűzifában tehát a készlet-felhalmozódás — az értékesítés növekedése ellenére — szintén értékesítési nehézségekre utal.*

Súlyosbitja a helyzetet, hogy a hazai termelésből származó faanyagok értékesítése terén mutatkozó nehézségek ellenére rohamosan nő a faimport. A fakülkereskedelmi mérleg egyenlege 1963—66-ig több mint 200 millió Df-tal romlott, az iparifa import egyenlege pedig — a belföldi iparifa termelés mintegy 100 000 m³-es kényszerű csökkenése mellett — kb. 300 000 m³-rel nőtt.

Faanyaggazdálkodásunkat jelenleg tehát a belföldi faanyagok egyre súlyosabb értékesítési nehézségei, s ezzel egyidejűleg az import rohamos növekedése jellemzi. Az időszerű kérdés tehát ennek az ellentmondásnak a feloldása, s a rendelkezésre álló faanyagok és a belföldi fakitermelési lehetőségek ésszerű hasznosítása.

A rendelkezésre álló adatokból egyértelműen meg lehet állapítani, hogy

- a faimport növekedése gyakorlatilag teljes egészében a fenyő fűrészáru és a papírszükséglet növekedéséből adódik;
- a fakitermelés növekedése viszont — erdeink fafajösszetételéből következőleg — elsősorban olyan minőségű anyagokban következett be, amelyek sem eredeti állapotukban, sem a hagyományos módszerekkel feldolgozva közvetlen szükséglet kielégítésére nem alkalmasak, nem is exportálhatók, így a fenyő fűrészáru és a papíripari termékek importjának növekedését nem tudták ellentételezni, emiatt a fakitermelés növelése az import növekedésével egyidejűleg értékesítési nehézségekben csapódott ki;
- a tűzifa-szükséglet nőtt, és a tűzifa-import csökkent ugyan, azonban sem az import csökkentése, sem a szükséglet növekedése nem tartott lépést a termelés növekedésével, ezért tűzifában is értékesítési nehézségek és készletfelhalmozódás következett be.

A gondot tehát tulajdonképpen az okozza, hogy a hazai faanyag minőségi adottságainak megfelelő ipari feldolgozás fejlesztésével, valamint a szükségleti struktúra átalakításával nem készültünk fel a fakitermelési többletek fogadására és hasznosítására.

Dr. Sali Emil adatai szerint a kitermelhető bruttó fatömeg 1965—1980-ig országosan mintegy 7 millió m³-re, az 1965. évihez képest 2,5 millió m³-rel növekszik. A kitermelhető faanyag összetételét tekintve — ugyancsak dr. Sali Emil adatai szerint — 1965-höz képest 1980-ig az állami erdőgazdaságok területén a bruttó fakitermelés

- tölgyben mintegy 200 000 m³-rel,
- akácban kb. 500 000 m³-rel, az 1965. évinek kb. kétszeresére,
- gyertyánban 200 000 m³-rel, az 1965. évinek ugyancsak kétszeresére,
- cserben kb. 340 000 m³-rel, az 1965. évinek másfélszeresére,
- nyárban pedig már 1972-ig 520 000 m³-rel, az 1965. évinek majdnem háromszorosára lesz növelhető.

Az egyéb erdők és fásítások területén elsősorban a nyár fakitermelés fog növekedni, az 1965. évihez képest 1978—80-ig mintegy 700 000 m³-rel.

Összességében tehát a legnagyobb volumen-növekedés — több mint 1,2 millió bruttó m^3 — nyárban, ezt követően akácban és harmadsorban cserben várható.

Faanyaggyártásunk legidőszerűbb kérdése, hogy a jelenlegi értékesítési nehézségek közepette haladéktalanul megtegyük azokat az intézkedéseket, amelyek a többletként várható mintegy 2,2 millió m^3 nettó fatömeg gazdaságos hasznosítását tíz éven belül lehetővé teszik.

2. Tennivalóink a probléma megoldására

A tűzifa-import megszüntetése

A várható többlet fakitermelés mindenekelőtt módot ad a tűzifa-import teljes megszüntetésére. Néhány évvel, sőt néhány hónappal ezelőtt is, amikor még nem volt egyértelműen és számszerűen tisztázott a fakitermelés növelésének lehetősége, és 1962-ben kidolgozott 20 éves tervünk is 1980-ra még csak 5 millió m^3 bruttó fakitermelést irányzott elő, a tűzifa-import csökkentése terén óvatosságra volt szükség. A fakitermelés akkor ismert várható színvonalából kiindulva magam is azon a véleményen voltam, hogy a tűzifa-import megszüntetése veszélyeztetné a faipar fejlesztését, az erdőgazdálkodás alapvető rendeltetésének beteljesülését. Ezért az akkori adatok alapján a tűzifa-import csökkentését csak végső soron szóba jöhető megoldásnak tekintettem.

Dr. Sali Emil jelenlegi adatai alapján azonban meg lehet állapítani, hogy a tűzifa-import megszüntetése a faipar fejlesztését még akkor sem gátolja, ha a következő 10—15 év folyamán a nemzetközi tendenciákkal ellentétben a tűzifa-szükséglet a jelenlegihez képest nem csökken. Még ebben az esetben is 1980-ig az 1965. évinél 1,6 millió m^3 -rel több iparifa hasznosításáról kell a faipar fejlesztése révén gondoskodnunk.

Tűzifa-importunk az 1964. évi kb. 468 000 tonnáról 1966-ig 336 000 tonnára csökkent, 1967-ben pedig előreláthatólag 150—170 000 tonnára sikerül csökkenteni. A további csökkentés azonban — a külkereskedelmi szervek közlése szerint — a hosszúlejárátú államközi megállapodások, és egyéb külkereskedelmi okok miatt egyelőre, illetve 1970-ig nem lehetséges. 1970 után azonban reális célkitűzés a népgazdaság tűzifa-szükségletének teljes egészében belföldi forrásból történő kielégítése és a tűzifa import teljes megszüntetése.

Ez a célkitűzés az országos tűzifa-szükséglet változatlan színvonal mellett a tűzifatermelésnek 1965-höz képest mintegy 600 000 m^3 -rel való növelését tenné lehetővé. A hazai és nemzetközi tendenciák alapján azonban reálisan számolnunk kell a tűzifa-szükséglet csökkenésével.

Hazai viszonylatban a tűzifa-fogyasztás a felszabadulás előtti évek (1920—1938) átlagához képest 1960-ig megközelítőleg 1,8 millió m^3 -rel, 1950—60-ig több mint 300 000 m^3 -rel csökkent. Az utolsó néhány évben tapasztalható átmeneti növekedést is figyelembe véve 1950—65-ig is közel 200 000 m^3 -rel csökkent.

Európai viszonylatban a tűzifa-fogyasztás 1950—60-ig 8 $\frac{0}{10}$ -kal csökkent, az előrejelzés szerint a következő 15 év alatt további 31 $\frac{0}{10}$ -os csökkenés várható. Hasonló tendenciák érvényesülnek valamennyi szocialista országban is.

A korszerű tüzelőanyagok, az olaj, gáz, és elektromos áram térhódítása következtében a következő 10—15 év alatt nálunk is számolni kell az összes tűzifa-fogyasztásnak legalább 4—5 $\frac{0}{10}$ -os csökkenésével.

Az import megszüntetése még ebben az esetben is módot ad a tűzifatermelésnek országos viszonylatban több mint 500 000 m^3 -rel való növelésére. A kitermelhető fatömeg növeléséből adódó további mintegy 1,7 millió m^3 többlet fatömeg hasznosításáról pedig elsősorban az ipari feldolgozás fejlesztése révén, illetve export útján kell gondoskodni.

Az export növelése

Az export az utóbbi években és ezentúl is jelentős szerepet fog játszani faanyaggyártási és értékesítési problémáink megoldásában. Ezen a téren eddig, s valószínűleg ezután is, a legnagyobb volument a papírfá képviseli. *Az exportnak köszönhető, hogy a jelentősebb iparifa választékok közül a papírfá az egyedüli, amelynek értékesítési volumene — az általános értékesítési nehézségek közepette — megszakítás nélkül évről-évre nő.* (Az 1959. évi 39 000 ürm-rel szemben 1966-ban — főleg a bükk és gyertyán bekapcsolása révén — az összes papírfá értékesítés már megközelítette a 320 000 ürm-t.)

A papírfá exportnak 1967-ben és a következő években is előreláthatólag lesz piaca. *Elhibázott dolog lenne azonban arra számítani, hogy az 1980-ban kitermelhető — megközelítőleg 1,3 millió ürm — papírfát export útján tudjuk majd értékesíteni.*

Az egyéb cikkekben, így pl. a lombos fűrészáruban, parkettlécben, apró fa gyártmányokban, az export-piac korlátozott, elsősorban azért, mert az export csak a legjobb minőségekre tart igényt, amelyből viszont a belföldi ellátás biztosítása miatt exportra csak korlátozott mennyiségek kerülhetnek.

Így a jövőbeni iparifa termelési lehetőségek hasznosításában a fő szerep a belföldi szükségletekkel összehangolt faipari fejlesztésre vár, annál is inkább, mert az olcsó nyersanyag-export a drága késztermék-importot csak töredékében tudja ellensúlyozni.

A faipar fejlesztése

Dr. Madas András által végzett számítások szerint összes iparifa szükségletünk az 1965. évi 4,8 millió m³-ről 1980-ig 7,2 millió m³-re, 2,4 millió m³-rel növekszik. Ebből következőleg, *amennyiben az 1980-ban többletként rendelkezésre álló 1,7 millió m³ iparifát az akkori szükségletnek megfelelően tudnánk hasznosítani, akkor a szükséglet-növekedés 70%-át belföldi forrásból fedezhetnénk, s így fafelhasználásunk import-hányada az 1965. évi 45,9%-ról 1980-ig 36%-ra csökkenne, a faimport értéke pedig az összes faszükséglet 31%-os növekedése ellenére alig növekednék.*

A várható szükséglet összetételét tekintve — ugyancsak dr. Madas András adatai szerint — a legnagyobb növekedés (1965-höz képest mintegy 2 millió gömbfa m³) várható a papíripari termékekben, tehát papírfában. A növekedés üteme terén második helyen a forgácslap és farostlemez áll. Az enyvezett lemez és bútortlap szükséglet 1980-ig csökkenni fog, a furnér-szükséglet kb. az 1965. évi szinten lesz. A talpfa, bányafa és bányabélés-anyag szükséglet terén 1965-höz képest szintén jelentős csökkenés, fűrészáruban némi növekedés várható.

A kitermelhető fatömeg fajösszetétele, valamint az 1964/65. évi kihozatali tényt számok alapján végzett részletes számítások és a számított adatoknak a szükségleti tendenciákkal való egybevetése alapján, az 1980-ban többletként rendelkezésre álló 1,7 millió m³ iparifa hasznosításával kapcsolatos feladatok a következők:

- A szükségleti tendenciák és a kitermelhető fatömeg fajösszetétele alapján mindenekelőtt a cellulózipar kapacitását kell az 1965. évihez képest legalább 800 000 m³-rel növelni, ezáltal alkalmassá kell tenni arra, hogy a többletként rendelkezésre álló nyár, s a kitermelhető, eddig exportált bükk és gyertyán papírfát is teljes egészében fel tudja dolgozni. Ezzel a fejlesztéssel a papír-szükséglet 1980-ig várható növekedésének mintegy 40%-át hazai termelésből tudjuk majd fedezni.

- A farostlemez- és forgácslapgyártás kapacitását a várható szükséglet mértékéig, vagyis az 1965. évi kb. 110 000 gömbfa m³-ről 850 000 gömbfa m³-re kell fejleszteni úgy, hogy ezek az iparágak 1980-ban legalább 600 000 m³ kemény lombos faanyagot, ezen belül 250 000 m³ csert és kb. 160 000 m³ akácot is fel tudjanak dolgozni.
- A többletként várható — és a felhasználók által is feltehetően igényelt — tölgy, bükk, akác és nyár fűrészrönk feldolgozása végett a fűrészipar kapacitását is kell majd bizonyos mértékig (kb. 150—170 000 m³) növelni.
- A bányafa és bányabélésanyag-szükséglet terén az 1965. évihez képest várható, mintegy 100—120 000 m³-es visszaesést a helyi szükségletek kielégítése érdekében, azok feltárása után, a *fagyártmánytermelés* fokozásával kell kiegyenlíteni.

E fejlesztés eredményeként az állami erdőgazdaságok iparifa hányada a vastag fához viszonyítva:

- az összes fakitermelésben az 1966. évi 57,8⁰/₀-ról 1980-ig 72,1⁰/₀-ra,
- a bükk fakitermelésben az 1965/66. évi 65,7⁰/₀-ról 1980-ig 81⁰/₀-ra,
- a gyertyán fakitermelésben az 1965/66. évi 44,2⁰/₀-ról 1980-ig 76⁰/₀-ra,
- az akác fakitermelésben az 1965/66. évi 65,1⁰/₀-ról 1980-ig 68⁰/₀-ra,
- a tölgy fakitermelésben az 1965/66. évi 59,1⁰/₀-ról 1980-ig 67⁰/₀-ra,
- a cser fakitermelésben az 1965/66. évi 50,1⁰/₀-ról 1980-ig 67⁰/₀-ra növekszik.

Fafajpolitikánk szempontjából is alapvető jelentőségű, hogy *a bükk után a gyertyán lesz legkeresettebb kemény lombos fafajunk, a cser pedig elérheti a tölgy ipari hasznosításának színvonalát.*

Ez a fejlesztés faanyaggyártásunk legidősebb kérdése. Enélkül értékesítési gondjaink egyre súlyosabbak és nagyobb méretűek lesznek, importterheink pedig a jelenleginek sokszorosára fognak növekedni.

Az 1966-ban Madridban rendezett VI. Erdészeti Világkongresszus megállapítása szerint is *a fa- és a papíripar fejlesztése, mint járulékos beruházás, nélkülözhetetlen velejárója az erdőgazdálkodás fejlesztésének.* Enélkül az erdőgazdasági beruházások hatékonysága is töredékszázalékra csökken.

Az 1980-ban kitermelhető faanyag hasznosítása a következő 10—12 év alatt összesen mintegy 10—11 milliárd Ft beruházást igényel. A jelentkező nyár papírfá feldolgozására hivatott két nagy kapacitású cellulózgyáron kívül 1968—80-ig évente átlagosan 1 forgácslap-, illetve farostlemezgyár üzembehelyezésére lesz szükség.

E feladat nagyságát mi sem szemlélteti jobban, mint az, hogy az elmúlt 10 év alatt rendkívüli erőfeszítések árán csak $\frac{1}{3}$ akkora farostlemez-, és forgácslapgyártási kapacitást tudtunk létrehozni, mint amekkorát a következő 12 év alatt kellene üzembehelyezni.

Ebből is kitűnik, hogy ezek az elgondolások faanyaggyártásunk időszerű problémáira csak hosszabb távon hozhatnak megoldást. Ezek hatása legfeljebb 5—8 év múlva kezd majd érződni.

Faanyaggyártási nehézségeink megoldásában *rövid távon, 1968-tól 1970-ig az 1968. január 1-én életbelépő új faáraktól és a termékforgalmazás új rendjétől lehet majd remélni bizonyos előrehaladást.*

Az új faárak, és főleg az eddigi kötött árak helyett nagyrészt szabad árak, sok faanyagra és fatermékre vonatkozólag elő fogják segíteni a belföldi faanyagok hasznosítását és az importtal való takarékoskodást. Sajnos teljesen megnyugtató

megoldást az új árrendezés sem lesz képes hozni, elsősorban azért, mert a legnagyobb volument képviselő fenyő fűrészáru árát nem lehetett a belföldi faanyagok és termékek felhasználását kellően ösztönző mértékig emelni.

A termékforgalmazás új rendje 1968. január 1-től kezdve a termelő eszköz kereskedelem egész területén, így a fatermék forgalmazásában is megszünteti az eddigi kötöttségeket. Az új rendben a fogyasztók szükségleteiket — a fenyő fűrészáru, bükk fűrészáru, import fenyő és import nyárgömbfa, valamint a tűzifa kivételével — minden faanyagban és fatermékben a nekik legjobban megfelelő helyről szerezhetik be. Ebből következőleg az erdőgazdaságok is szabadon értékesíthetik termékeik túlnyomó többségét. Ehhez azonban természetesen széleskörű piackutatásra és hatékony kereskedelmi tevékenységre lesz szükség.

A kötöttségek feloldása révén kibontakozó öntevékenység remélhetőleg feltárja majd azokat — az eddigi kötött gazdálkodásban mesterségesen elfojtott — helyi szükségleteket, amelyek kielégítése lehetővé teszi az utóbbi időben értékesíthetlenné vált faanyagok, a kiesett bányafa és bányaszéleszka hasznosítását.

Bizonyára nem kell külön hangsúlyozni, hogy az ilyen öntevékenységre elsősorban az alföldi és a bányáktól, feldolgozó telepektől távolabb fekvő erdőgazdaságoknál lesz szükség, mivel a nagyobb kínálat következtében a bányák és feldolgozó üzemek szükségleteiket elsősorban a közelfekvő, legkisebb fuvar költséggel elérhető területekről fogják beszerezni.

Azt azonban már, úgy érzem, hangsúlyozni kell, hogy helytelen és káros lenne az olyan öntevékenység, amely nem az addig is értékesíthetetlen faanyagok hasznosítását oldaná meg, hanem pl. a pozíció-előnyt kihasználva az eddig is keresett fafajok rönkanyagának feldolgozására új fűrészüzemek létesítésével a meglévő kapacitások kihasználását veszélyeztetné, s így feleslegesen kötne le állóeszközöket.

Az elmondottakat összefoglalva: faanyaggyártásunkat ma már nem a régi értelemben vett hiánygazdálkodás, hanem a kitermelt faanyagok hasznosítási lehetőségeinek keresése jellemzi.

A probléma rövid távon a nagy volumenű hagyományos cikkek piacának rohamos csökkenése miatt — még azonos szintű fakitermelés mellett is — jelentkező jelesleg értékesítése. Erre megoldást elsősorban a hiánygazdálkodással elfojtott helyi szükségletek feltárása és az értékesíthetetlen faanyagoknak ezen az úton történő hasznosítása, másrészt a tűzifa-import további csökkentése, és az export bővítése hozhatja meg.

Faanyaggyártásunk égető távlati problémája viszont a 10—15 éven belül a jelenlegihez képest többelként várható mintegy 2,2 millió m³ nettó fatömeg hasznosítása. E probléma megoldását elősegíti a tűzifa-import megszüntetése, teljes megoldást azonban csak akkor tudunk elérni, ha

- *egyrészt* fagyártásunkat a fejlesztés szempontjából az erdőgazdálkodástól a papíripari feldolgozásig komplex egésznek fogjuk fel,
- *másrészt* tudomásul vesszük, hogy ezen a téren a cellulóz- és általában a faipari fejlesztést célzó járulékos beruházások a fatermesztés fejlesztését célzó alapberuházásnak a nemzetközi adatok szerint 4—5-szörösét képviselik, és végül
- *harmadsorban*, ha ezeket az eddig halogatott járulékos beruházásokat haldéktalanul meg is valósítjuk.

A. Халас : СОВРЕМЕННЫЕ ВОПРОСЫ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ ДРЕВЕСИНОЙ.

В настоящее время хозяйствование древесиной характеризуется не как дефектное хозяйствование, а как поиск возможностей использования заготовленной древесины. Проблема заключается в том, что в результате внезапного понижения цен товары на мировом рынке — при том же уровне заготовки древесины — сбывть появляющиеся излишки. Для этого необходимо обнаружить местную потребность в древесине, уменьшить импорт дров и увеличить экспорт. Срочной проблемой хозяйствования древесиной является использование имеющегося запаса в 5 милл. м³ и в ближайшем ожидающемся запаса в 2,2 милл. м³. Этой проблеме поможет полное прекращение импорта дров, полное разрешение проблемы только тогда

можно осуществить, если примем за комплексное целое хозяйствование древесиной, лесохозяйствование и деревообрабатывающую промышленность до бумажной промышленности и неотложно осуществим развитие деревообрабатывающей промышленности, а также развитие выращивания леса с целью основного капиталовложения.

Halász A.: DIE AKTUELLEN FRAGEN DER HOLZWIRTSCHAFT.

Die ungarische Holzwirtschaft wird derzeit nicht mehr durch eine Mangelwirtschaft, sondern durch die Suche nach Möglichkeiten zur Verwertung des eingeschlagenen Holzes gekennzeichnet. Wegen der schnellen Verminderung der Absatzmöglichkeiten für herkömmliche Produkte, die durch grosse Abmessungen gekennzeichnet sind, bereitet auf kurzer Frist — auch bei einem gleichbleibenden Niveau des Holzeinschlags — die Verwertung der entstehenden Überflüsse ein Problem. Eine Lösung zeigt sich vor allem in der Erschliessung des Lokalbedarfs, der einst durch die Mangelwirtschaft unterdrückt wurde sowie in der Einschränkung des Brennholzimports und der Ausdehnung des Zellholzesports. Ein brennendes langfristiges Problem der ungarischen Holzwirtschaft ist die Verwertung von 2,2 Mio fm Holz, das in kurzer Zeit als ein Überschuss auf die gegenwärtige 5 Mio fm Holz zu erwarten ist. Die Lösung dieses Problems wird durch die gänzliche Einstellung der Brennholzeinfuhr begünstigt. Eine volle Lösung kann jedoch nur dann erzielt werden, wenn in der Entwicklung der Holzwirtschaft die Forstwirtschaft und die Holzbearbeitung bis zur Papiererzeugung als eine komplexe Ganzheit aufgefasst wird und die Entwicklung der Holzbearbeitenden Industrie als eine akzessorische Investition der Grundinvestition zur Entwicklung der Holzproduktion unverzüglich durchgeführt wird.

Beszámoló az ülészakról

„Immár hagyományossá vált tudományos ülészakunkon ez évben is az elmúlt év kutatási eredményeiről adnak kutatóink számot. Annak érdekében, hogy a gyakorlati erdőgazdálkodás és az erdészeti kutatás kapcsolatait érzékelhetővé tegyük, felkértük dr. Sali Emil, dr. Madas András és Halász Aladár elvtársakat, hogy megnyitóként foglalják itt össze számunkra az erdőgazdálkodás legfontosabb napirenden levő problémáit. Az általuk mondottak mintegy keretet képeznek, amelyen belül az intézet kutatói és külső munkatársai ismertette eredmények adott kérdésekben rámutatnak a megoldások lehetőségeire. A tisztelt hallgatónak így az összefüggések ismeretében jobban módjuk lesz eredményeinket értékelni, felhasználásuk lehetőségeit mérlegelni.”

Ezekkel a szavakkal nyitotta meg dr. Keresztesi Béla, az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatója a plénum előtt az ülészakot. A szavaiban jelzett három előadást lapunk első részében teljes egészében közöljük. Erre kívánunk bennünket azok rendkívüli jelentősége. Gazdaságtörténeti fordulatot jelentenek be, olyant, ami egész erdőgazdálkodásunknak új irányt szab. Fatermesztésünkben a pusztán mennyiségi fokozást fel kell váltás a minőségre és választékra való céltudatosabb törekvés és erőteljesebben kell kezdeményeznünk a felhasználás, feldolgozás terén is. Mindezeket túlmenően élénken előtérbe lépnek a gazdaságossági kérdések.

Ezek a szempontok érvényesültek máris a különböző szakágazatokat átfogó szakülések során.

Az erdőműveléstan szakülés dr. Sali Emil elnöklete alatt nagyrészt az erdőnevelés racionalizálási kérdéseivel foglalkozott. Dr. Keresztesi Béla mint első előadó a Duna—Tisza közti homokok fenyőtelepítéseinek akácelegyítési kísérletei alapján megállapította, hogy kis területeken, eltérő termőképességű termőhelyeken legracionálisabb elegyítési mód az egzakt termőhelyterkép alapján tervezett foltos telepítés, ezekben a felszabadító tisztítás teljesen elesik. Termőhelyterkép hiányában a lombos fafajok számára kedvező vízháztartású homokokon a szalagos elegyítés célszerű. Így a fafajok közötti harc küzdőterét a szalagok érintkezési vonalára lehet korlátozni. Erdeifenyveseink 60%-át kitevő tisztítási korú állományokban dr. Solymos Rezső az Erdőnevelési Utasításban még átlag öt belenyúlást mindössze kettőre javasolta csökkenteni. Az elsőre 6—8 éves korban, a másodikra 14—16 évesben kerül sor, erőteljes és nagyrészt sematikus módszerrel. Így még maga a nevelővágás is olcsóbbá válik 15—20%-kal, s a munka 40%-át géppel lehet végezni. Az erőlesebb belenyúlás a racionalizálásra irányuló kutatás eredményeként máris terjed az erdőgazdaságokban, ifj. Béky Albert beszámolójában rámutatott, hogy a tisztítási erély az utolsó két évben 3—8%-kal nőtt az előző hét évhez viszonyítva a minta- és ellenőrző területek elemzésének eredménye szerint. A feketefenyvesekben immár negyedik éve folyó erdőnevelési és fatermeszi vizsgálatokról Kovács Ferenc adott tájékoztatást. Az eddigi eredmények nagymértékben támasztják alá ezeknek a vizsgálatoknak szükségességét. Dr. Kiss Rezsőnek kísérleti eredményei a kocsányostölgyesekben is megalapozottá teszik a tisztítási visszatérési idő emelését, a belenyúlások számának csökkentését. A makkvetésekben 20 éves korig elegendő a három,